

## Coldoşbay Abdıkalkov

(1935)

Coldoşbay Abdıkalkov 1935 yılında Isık - Köl bölgesinin Isık - Köl ilçesindeki Taştak köyünde kolhozcu bir ailenin evinde doğdu. 1954 yılında Taştak ortaokulunu bitirdikten sonra Kırgız Devlet Üniveristeesinin Filoloji Fakültesine girdi ve 1959 yılında mezun oldu.

1960 yılında gazeteciliğe başladı. "Leninci gençlik", "Kırgızistan pioneri" gazete ve dergilerinde çalıştı. Daha sonra bölüm müdürü oldu. "Kırgızistan pioneri'nde" on beş yıla yakın genel redaktörlük yaptı.

Eserleri 1956 yılında yayınlanmaya başlamış ve ilk şiir kitabı "Yıldızistan" adıyla 1961 yılında basılmıştır. Günümüze kadar yirmiden fazla kitap yazmıştır. 1970 yılında "Beyaz dalgalar" adlı şiir kitabı için Kırgızistan Komünist Gençler birliğinin ödülü verilmiştir.

1962 yılında gazeteciler Derneğine, 1967 yılında da Yazarlar Birliğine üye olmuştur. Şiirleri (İngilizce, Almanca, Bulgarca, Rusça.. v.b.) yabancı dillere çevrilmiştir. Kendisi de A. S. Puşkin, M. Y. Lermantov, T. G. Şerbakov, V. V. Mayakovski gibi şairlerin, Bangladeş, Latin Amerika ülkelerinin şairlerinin şiirlerini Kırgızcaya çevirmiştir. C. Abdıkalkovun yayınlanmış kitapları;

Yıldızistan. Şiirler ve manzumeler. F. Kırgızokuped-mambas, 1961.

Baht gülleri. Şiirler. F. Kırgızokuped-mambas, 1963.

Yaşam bitmez. Şiirler ve manzume. F. Kırgızistan, 1965.

Hatırında mı? Novella. F. Mektep, 1965.

Çift yıldız. Manzume. F. Kırgızistan, 1967.

Beyaz dalgalar. Manzume. F. Mektep, 1968.

Gece serenadı. Şiirler. F. Kırgızistan, 1969.

Taştak'ım, benim Taştak'ım. Şiirler ve manzumeler. F. Mektep, 1970.

Ertaf. Şiirler ve manzumeler. F. Kırgızistan, 1971.

Türlü ağaçlar. Şiirler, manzumeler. F. Mektep, 1973.

Köprü. Şiirler. F. 1976.

Seçmeler. Şiirler, manzumeler. F. Kırgızistan, 1978.

Göz kırpması. Şiirler ve hicivler, manzumeler. F. Kırgızistan, 1981.

Sevgi baharı. Şiirler. F. Mektep, 1982.

Kerametli göl şiirleri. F. Mektep, 1984.

Yolar. Şiirler ve manzumeler. F. Kırgızistan, 1985.

Salkım söğüt. Şiirler ve manzumeler. F. Kırgızistan, 1988.

### Şiirler

#### CARALUU AK KUU

Küz kelip salkın tartıp a-bu tarap,  
Kelginder kelgen cakka kaytıp barat.  
Kaz, ördök karkıldışıp tuğan cerge,  
Kılçaktap "koş-koş" sözün aytıp barat.

Bulutay türmöktölgön appak mobu,  
Alıska zımırılğan ak kuu tobu.  
Kalaktaybir kalıpta kanat sermep,  
Tüştüc cak, tüştüc tarap barar colu.

Asmanga çañ tüşürüp al bir zamat,  
Kapıstan "tars" etken ün kulak carat.  
Karkıldap ayanıçtuu ün çıkarıp,  
Salbırıp calgız ak kuu kulap barat...

Ak kuular aba carıp aylanışıp,  
Kete albay köpkö çeyin baylanışıp.  
Kurkuldap kurbu artınan kuulanışıp,  
Bir-birin körüşkөнü ay candan ısık:

Dalayga süyüü cibi ceteledi,  
Kaytalap "tars" degen ün cete keldi.  
Ak kuular "attiñ bolbos" degen öñdüü,  
Amalsız bağıtına kete berdi.

Kuş erkin biylep alğan carat küçpü?  
Kaldaktap kök deñizge kulap tüştü.  
Aldınan atırılıp tosüp aldı,  
Ak tolkun ala salıp abdan küçtüü.

Uçuuga dalbas urup kanat sermey,  
Togotpoy tolkundardı kulaç kermey,  
Öydölöp öcörlönöt oyun berbey,  
Kıynagan caratına moyun berbey.

#### YARALI KUĞU

Güz gelir serinler bu taraf,  
Gelenler geldiği yöne dönüp gider.  
Kaz, ördek doğduğu yere  
Dönerek "elveda" sözünü söyler gider.

Bulut gibi toplanan apak işte bu,  
Uzağa giden ak kuğu grubu.  
Kürek gibi bir kalıpta kanat çırpar,  
Kuzeye, kuzeye gidecek yolu.

Gökyüzünde toz kopar bir anda,  
Ansızın "güm" diyen ses kulak yarar.  
Haykırarak acı bir ses çıkarıp,  
Dönerek yalnız kuğu düşüyor...

Kuşular havayı yarıp dönerler,  
Bir hayli kalırlar bağlanarak.  
Bağırarak dostunun ardından uçarlar,  
Birbirlerini görmek için ah, candan sıcak.

Bir hayli yere sevgi ipi getirdi,  
Tekrarlayıp "güm" denen ses yine geldi.  
Kuşular artık olmaz der gibi,  
Çaresiz yollarına devam etti.

Kuş erkini baş eğdiren yaratıcı güç mü?  
Mavi denize devrilerek düştü.  
Fırlayarak gelip karşıladı,  
Beyaz dalga hızla yakaladı.

Uçmak için boşuna kanat çırptı,  
Beğenmeyip dalgaları kulaç attı,  
Yükselmek için inatlaştı, çabaladı,  
Acı veren yarasına boyun eğmedi.

Top ak kuu bir kararıp, bir agarat,  
Caraluu can talaşıp körüp barat.  
Cete albay maksatına cerdi çapçıp,  
Özünçö tualanıp ölüp barat.

Denesi salmaktanıp uyup barat,  
Amalsız alsızdığın tuyup barat.  
Şarpıldap köödönünö tolkun urup,  
Muzdak suu kulagina kuyup barat.

Antse da alıs caktan közün albay,  
Cetem dep, uçamın dep özün alday.  
Kañçalık kayratına kelgen menen,  
Ömürü öçüp barat kıygan talday.

Karaan cok!..  
Karay salsa kurap küçtü,  
Maksatı eski tamday urap tüştü.  
Deñizge uzun moynu bir çabilıp  
Közünön eki monçok kulap tüştü...

#### SINDIRIM NAN

Apake, keyibeçi, apakebay,  
Cansıñ go caralgandan kayratmanduu.  
Caş bala taştadı go al baykabay,  
Çala cep taştandığa sınık nandı.

Apake ay, al emne caş tamçılagan?  
Emne caş appak cüzün batkalagan?  
Al kündör esiñde go can çıdagan...  
Al azır cırgap turmuş dat kalbagan.

Ak nandı, asıl dandı ıyık debey,  
Alige aylandırıp eç bilbegen.  
Turmuştan kakkı cebey, sokku cebey,  
Ay baldar, ay baldar ay, es kirbegen.

Ak nandı ayarlabay al çala cep,  
Arikka alıp barıp taştaganın.  
Arı ötüp, beri ötköndö ar kim tepsep,  
Ay baldar, pakesin caştaganın!

Carıktık meni koşo kaptaysıñbı,  
"Külösüñ, nan kadirin bilbeysiñ" dep.  
Men kantip, seni cootup catpaymınbı,  
Tildegin, bul iş için tildeşiñ ep!

Al bir kez açarçılık cegen candı,  
Esimde cer tepkilep ıylaganım.  
Nandı koy, unutkanbız anda nandı,  
"Apake talkan ceym" dep kıynaganım.

Booruna basıp alıp sooroto albay,  
Bir maalda körgöm caşıñ kuyulğanın.  
Añırday oozumdu açıp, kurgap tañday,  
Oşondó dan kadirin tuyungamın.

Apake, keyibeçi, apakebay,  
Cansıñ go caralgandan kayratmanduu.  
Caş bala taştagan go al baykabay,  
Çala cep taştandığa appak nandı.

*Kuğu gurubu bir kararır, bir ağarır;  
Yaralı can çekişip, onları görüyor.  
Ulaşamayıp amacına yerde çırpınır,  
Kendince hırslanarak ölüyor.*

*Bedeni ağırlaşarak uyuşuyordu,  
Çaresiz halsizliğini hissediyordu.  
Şırıldayıp göğsüne dalga vurup,  
Soğuk su kulağına doluyordu.*

*Yine de uzaktan gözünü alamıyor,  
Ulaşacağıı diyey, uçacağıı diyey kendini kandırıyor.  
Ne kadar gayrete gelse de,  
Ömrü sönüyordu kıyılmış dal gibi.*

*Karaltı yok!..  
Bakınca toplayıp gücünü,  
Maksadı eski dam gibi devrildi.  
Denize uzun boyu serildi,  
Gözlerinden iki boncuk düştü...*

#### BİR PARÇA EKMEK

*Anneciğim, kızma, anneciğim,  
Yaratıldığııdan beri gayretli cansın.  
Küçük çocuk attı o fark etmedi,  
Biraz yiyip atığa bir parça ekmeği.*

*Anneciğim ah, o da ne yaş damlayan?  
Neden yaş apak yüzünü boyayan?  
O günler aklında ya canın dayanan...  
O şimdi huzurlu hayat pas kalmayan.*

*Ak ekmeđi, asil ekini kutsal demeden,  
Hâlâ karıştırıp bilemeyen.  
Hayattan darbe yemeyip,  
Ah çocuklar, ah çocuklar, akıl girmeyen.*

*Ak ekmeği saymayıp yarım yiyip,  
Arığa götürüp attı.  
Gelip geçen herkes üzerine bastı,  
Ah çocuklar, annesini ađlattı.*

*Aydınlık beni de beraberinde sarar mısın,  
"Gülersin, ekmeđin kıymetini bilmiyorsun" diyey.  
Ben nasıl, seni sakinleştiriyorum ya,  
Azarla, bu iş için azarlaman daha dođru!*

*Bir zamanlar açlık çeken canı,  
Aklında yere vurarak ağladığıı.  
Ekmek bir yana, unutmuştuk o zaman ekmeđi,  
"Anne, kavut yiyeceğim" diyey beni zorladığıı.*

*Bağrıma basıp seni teskin edemeyip,  
Bir anda gördüm yaşının döküldüğüünü.  
Ördek gibi ağzını açıp, kuruyup boğazın,  
O zaman ekinin kıymetini anladım.*

*Anneciğim ah, kızma, anneciğim,  
Yaratıldığııdan beri gayretli cansın.  
Küçük çocuk attı o fark etmedi,  
Biraz yiyip atığa bir parça ekmeği.*

## KETİP CATAT

Ketip catat kelgis cayga, saparga,  
Ketip catat ön-taanıştar bilinbey.  
Ay mezigil ay, uçkul dağı, kataal da,  
Sekund sanap ötöt közgö ilinbey.

Can birgeleş sanaalaşım, cakınım,  
Keçee gana birge cürgön bölünböy.  
Bir calbırttap öčkön ottoy akırın,  
A bugün çok, karaan üzüp körünböy.

Uguulçuday can eritken sözdörü,  
Colukçuday uşul ele aradan.  
Körünçüdüy cooduragan közdörü,  
Tınçım ketip can-cağıma karanam.

Al antkenim beker gana ubaram,  
Birok ukpaym bir ooz sözün al anın.  
Men içimen tütöym dağı kubaram,  
Közün emes körböy bir da karaanın.

Ömürlörü kısa belem, kem belem,  
Estey-estey, men özümçö kapamın.  
Bardığına kenen ömür berbegen,  
Taş boor cana tabiygattın kataalın,  
Kantip gana kapalanbaym men degen,  
Suydañ tartıp bara catsa katarım.

## BİYİKTEN BİYİKTERGE

Dostor ay, eç biriñen ayırmam çok,  
Men dele kadimki ele adamdaymın.  
Silerdey barar cerim dayım bolcop,  
Basamın, oturamın, kadamdaymın.

Men dele tutalanıp açuum kelet,  
Cönököy işke dele kapalanam.  
Kee birde buurakandap bir sermelip,  
Ot bolup, aloolonup küyüp canam.

A birok, bir zamatta basılamın,  
Açuumdun ayağına cetpey ketem.  
Balamdı kuçaktaymın, asılamın,  
Bürkölgön ayalımdı erkeletem.

Batırap tamak batpay, aşım batpay,  
Tilegim barı-cogu bolso degen.  
Oşondoy üy için da işteym catpay,  
Böksörböy çaşasın dep üyüm kenen.

Kabagın baykap turam aşınamın,  
Sezemin cakşı-caman büt bardığın.  
Cok emes, anı kaydan çaşırımın,  
Ayrımda menin da bar iç tardığın.

İç tardık düynögö emes, cakşı ırlarga!  
Maksatım :  
Men da kıyın cazsam degen.  
Canaşıp menden kıyın akındarga,  
Bolboso alardan da aşsam degen!

Bilbeymin cüröt öçpöy sezimimde,  
Bul menin ce öydölööm, ce pastığım,  
A birok, but tospogom tük eç kimge.  
A birok, eç birine çok kastığım.

## GİDİYOR

Gidiyor dönülmez yere, sefere,  
Gidiyor tanıdıklar bilinmeden.  
Ah zaman ah, hızlı ve zorlu da,  
Saniyeleri sayarak geçer göze görünmeden.

Biriciğim, dert ortağım, yakınım,  
Daha dün beraber olduğum bölünmeden.  
Bir parlayıp sönen ateş gibi sonunda,  
Bugün yok, habersizce görünmeden.

Duyar gibiyim can eriten sözlerini,  
Karşıma çıkacak gibi bu aralarda.  
Görecek gibiyim parlayan gözlerini,  
Rahatım kaçır etrafıma bakınırım.

Bu yaptığım boşuna bir çaba,  
Ama duymam bir tek sözünü bile onun.  
Ben içimden tutuşurum ve solarım,  
Gözünü değil göremem bir tanesinin bile.

Ömürleri kısa mıydı, eksik mi,  
Hatırladıkça, ben kendince üzülürüm.  
Hepsine bol ömür vermeyen,  
Taş bağırlı tabiatın zorluğu,  
Nasıl üzülmem ki ben,  
Azalırken sürekli benim safım.

## YÜKSEKTEN YÜKSEKLERE

Ah dostlar, hiç birinizden farkım yok,  
Ben de bildik insanlar gibiyim.  
Sizin gibi gideceğim yeri daima tahmin eder,  
Yürürüm, otururum, adımlarım.

Ben de kızar, sinirlenirim,  
Boş işlere de üzülürüm.  
Bazen de hiddetlenir,  
Ateş olur, alevlenir yanarım.

Ama, bir anda durulurum,  
Sinirim sonuna ulaşmam.  
Çocuğumu kucaklarım, asılırım,  
Suratını asan eşimi şımartırım.

Çok olur yemek sığmaz, aş sığmaz,  
Dileğim varı yoğu olsun.  
Böyle bir ev için çalışırım, yatmam,  
Boşalmadan yaşasın derin evim rahatça.

Suratının asıklığını fark ederim, üstüne giderim,  
Hissederim iyi kötü her şeyini.  
Var, neden onu saklayayım,  
Bazen benim de kıskançlığım.

Kıskançlık dünyaya değil, iyi şiiirlere!  
Maksadım;  
Ben de iyi yazsam.  
Yanaşırım benden iyi şairlere,  
Ötesi onlardan da geçsem.

Bilmem sönmeden dolaşır hislerimde,  
Bu benim ya yüksekliğim, ya da alçaklığım,  
Ama, engel olmadım hiç kimseye.  
Ama, hiç birine düşmanlığım da yok.

Aşığıp, ataandaşıp alga umtuluu,  
Ar kimge kerek deymin antken menen.  
Maksattuu adamdar ay! Süyöm munu,  
Biyiktep biyikterge cetssem degen.

*Acele edip, rakip olup ileriye hamle ederim,  
Herkese gerektir derim.  
Maksatlı adamlar ah! Severim bunu,  
Yüksekten yükseklere ulaşısam diyen.*